

skal tages passende Hensyn til Statens Finanser. Vi staa her overfor et Forslag om at anvende over 40 Millioner til Statsbaneanlæg og foruden det at lade Staten deltage med større eller mindre Beløb, Halvdelen eller tre Fjerdedele i Bygningen af, hvad der mindst vil komme op til 30 private Baner. Det er saa stor en Fordring til Statskassen, at det forekommer mig berettiget, at der tages alvorligt Hensyn til at gøre, hvad man kan, for at se at faa lidt passende Renter af de mange Millioner, der er Tale om. Og det har man efter min Mening et godt Grundlag for ved bare ganske simpelt at fastholde den Basis, vi have haft for vore Jernbaneanlæg, at vi lade Staten bygge de Baner, som have almen Betydning, som have Betydning for den gennemgaaende Trafik som Hovedaare her i vort Land, og derimod overlade til de private at bygge Baner, der have overvejende lokal Interesse.

Der tales saa højt, at jeg tvinges til at anstrenge min Stemme lidt for meget.

Formanden: Jeg vil henstille til ærede Medlemmer, om det ikke var heldigt for Forhandlingerne her i Tinget, at der kun var een Taler ad Gangen.

Hammerich: Der stilles nu en Gang saa betydelige og store Krav, saa snart man staa overfor et Statsforetagende, at Driften af Statsbaner bliver og maa blive væsentlig dyrere end Driften af Privatbaner. Det er jo derfor heldigt, at Staten dog endnu saa nogenlunde har begrænset sig til at drive de Baner, der ere Hovedbaner og dermed kunne give bedst Udbytte. Derfor have vi ogsaa bragt det dertil, at Staten har et Udbytte af ca. 3 pCt. af Banerne.

Efter min Mening gør man nu her et skæbnsvangert Brud paa dette sunde Princip, naar man som Motiv til at bygge Statsbane siger: Ellers kan den Bane ikke blive bygget; eller man siger: Den Egn er ikke rig nok til at drive eller bygge en Bane, saa maa Staten gøre det. Det er i Virkeligheden saa afgjort som muligt at sætte Præmie paa Uformuenhed, og det er altid den sikre Vej til, at Økonomien gaar fløjten.

Der er allerede nu lidt forfærdende ved at se, hvad det er, der kaldes et jernbanetomt Rum. Naar det bliver saaledes, at de Egne, der ikke selv kunne bygge Baner, bare have at sige: Saa maa Staten bygge dem, saa skal hver en Krog i Landet nok skaffe sig Prædikatet: „jern-

banetomt“ -- saa bliver der ingen Grænse for, hvad der kan berettigede til at forlange Statsbaner. En saadan Grænse er det, vi her, som i det hele taget paa saa mange Punkter i vor Lovgivning, have fastholdt ved at sige, at Statshjælpen i alle saadanne Tilfælde skal være Hjælp til Selvhjælp. Det er jo blevet fastholdt hidtil, at hvor det ved Baneanlæg ikke kunde siges at være rene Statsinteresser, men væsentlig lokale Interesser, det drejede sig om, har Staten ydet sin Hjælp uden at gaa til Statsbane. Der er intet til Hinder for, naar man staa overfor en fattig Egn, som kan bringes særlig op ved ny Jernbaneanlæg, at Staten saa deltager i stort Maal i dette Anlæg, naar blot man fastholder dette, at Egnen selv ikke blot ved Anlæget, men ogsaa fortrinsvis med Hensyn til Driften skal være interesseret i, at Banen bliver drevet saa økonomisk som muligt. Vi have jo netop det at se hen til, at vi først nu efter mange Aars Forløb og gennem en Drift, som af mange kaldes for forkasteligt Sparesystem og for utidigt Kniberi, ere komne til, at Statsbanerne give 3 pCt. i Rente; og samtidig se vi, hvorledes de private Baner paa Grund af de langt mindre Krav, som stilles til dem, ere i Stand til at give baade 2, 3 og 4, ja, endogsaa højere pCt. Udbytte af den Kapital, der er sat i dem, og det endda imellem ved Baner, som man knapt troede vilde kunne bære deres Drift.

Det er paa Grundlag af disse Betragtninger, at jeg har foreslaaet ret væsentlige Ændringer til § 1. Jeg finder saaledes, at det at bygge en Bane fra Ringsted til Hillerød kan være rigtigt; jeg kan ogsaa se, at Staten kan være interesseret i, at den Bane kommer frem, blandt andet ogsaa, fordi den, som det er blevet stærkt hævdet i Jernbanekommissionen, kan have stor Betydning for Forsvaret. Derfor kan jeg se, at det er en Bane, man skal ønske og søge at fremme, men det er ikke en Bane, som i og for sig er naturlig som Statsbane. Lige saa lidt har det været mig muligt at se, at det er naturligt af Statshensyn at bygge en Bane mellem Køge og Kværkeby eller en Bane fra Skive til Skern med Sidebane til Ringkøbing; det er mig ikke muligt at se, at Statshensyn kræve disse Baner byggede. Jeg har derfor foreslaaet, at disse Baner bygges som Privatbaner og da saaledes, at Staten tager Del i dem med $\frac{3}{4}$. Derved vil man have Sikkerhed for, at de ville blive byggede, men tillige Udsigt til, at de ville blive